

C. kr. pošti!

Nedostavljene številke je poslati administraciji „Eisenbahner“
Dunaj V. Bräuhausgasse 84.

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO
se nahaja v Trstu ul. Madonnina 15.
Telef. n. 1570.
UPRAVNIŠTVO
Dunaj V. — Bräuhausgasse 84.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:
za celo leto . . . . . 4:40 K
za pol leta . . . . . 2:20 K
za četrt leta . . . . . 1:10 K
Posamezna številka 18 vin.

Štev. 2.

V Trstu, 15. januarja 1914.

Leto VII.

Trnjeva pot.

Dovolj je okrutne igre, ki jo igra železniško ministrstvo z železničarji že od pomembnega sklepa odseka za državne nastavlence, 16. decembra 1911, sem. Takrat se je v dveh odsekih in plenumu zbornice soglasno sklenilo, da se deloma ugotovi ponovno izraženi željam železničarjev s tem, da se jim da 38 milijonov kron. Prvotno so zahtevali Tomšik in sodrugi 69, Kemetter 65, Buržival, Knirsch, Zamorski in Rybar 62 milijonov kron kot skupno potrebo za železničarje. Prva svota bi bila zadostovala vsaj za delno celitev ran, ki jih je osobju zadala splošna draginja in še mnogo drugih okolnosti. Za več let bi se bilo lahko doseglo mir in zaupanje v osobje.

Večina zbornice, in žal tudi odseka (za državne nastavlence in pa proračunski odsek), so bili za nadaljevanje krparije ter so pristigli zahtevani znesek na 38 milijonov. Kot izgovor jim je služilo, da prebivalstvo ne more prenesti tako težkih bremen in da se mu novih ne more več naložiti. Vladi pa se je tudi ta pristrižen znesek zdel še previsok, in je kratkoma izjavila, da ne da več nego 21 milijonov v to svrhu. Meščanski mameluki so ponižno sprejeli predrzno zaušnico, ker so slutili, da to ni zadnja. Železniški minister je potem še v zbornici glumil z neko izjavo, ki je močno dišala po opiju in je v rožnatih barvah slikala njegovo naklonjenost napram osobju. Odsek za državne nastavlence je potem vpostavil pododsek, ki se je imel skupno z vlado lotiti razdelitve zneska, ki pride tozadevno v poštev. To je bilo nekako pred dvema leti. Takoj po zaključku te akcije se je železniškega ministra od strani industrijalcev razglasilo kot moža z močno roko, ter se mu izreklo zahvalo in zaupanje. To

je bil drugi udarec, ki sta ga dobila odsek in plenum za teptanje svojih sklepov od teh birokratov. Tudi ta udarec je bil sprejet s spodobno ponižnostjo. Podkupljivo, za vsako sramotno dejanje pripravljeno meščansko časopisje je hvalilo ministra na vse pretege, ker ni omejil darila raznim kartelistom, temveč da je dosegel varčevanje pri osobju.

Tako opremljen, je gospod pl. Forster pričel razdeljevati dovoljene svote. Trdno vzdignjen je stal gospod minister pred obupanimi uslužbenci, in enako glumaču je izvajal svojo črno umetnost. Z uprav sejmarskim kričanjem je enemu vtaknil 10 vinarjev mezodne doklade v desni žep, ter mu vzel iz levega 10 vinarjev predorske doklade. Drugemu je blagohotno porinil 10 vinarjev meznega zvišanja ter mu nepričakovano vzel 10 vinarjev premogarske doklade. In tako je šlo naprej. Pri vsaki kategoriji in pri vsakem uslužbencu, ki je bil tako srečen, da se je mogel povspeti višje, je na ta način uganjal svoje socialno politične zvižaje. Edino realno je bilo v njegovem napredovanju, da je višji inšpektor dobil naslov državnoželezniškega svetnika, in da je inšpektor postal kakšno drugo »kolo« pri vozu gospoda pl. Forsterja.

Ko pa so uslužbenci zadnjega v mesecu segli v svoje žepce, ter videli, da sicer res imajo v desnem žepu 10 vinarjev ki jim pa zato manjkajo v levem žepu, so začeli zmajevati z glavami nad to čudno izpremembo stvari. Ko pa so zvedeli, kako stvari stoje, in da ta gluma stane šest milijonov kron, se je dolgotrajna potrpežljivost razkadila. Na stoterih zborovanjih so se sestali ter protestirali proti temu postopanju. Zahtevali so sonadzorstvo in soodločevanje pri razdelitvi v poštev prihajajočega zneska. Trušč pa je predra-

mil tudi gospode v pododseku državnih nastavlencev, ki so deloma še sanjali o dobrohotnosti gospoda pl. Forsterja. Meli so si oči ter še zevajoči sklicali sejo, da bi zahtevali od vlade pojasnila o razdelitvi že izplačanih svot, kakor tudi tistih, ki jih je še izplačati. In glej, glumačenje se je razkrinkalo kot švindel in končalo z razburljivo dramo za osobje.

Že od 17. junija sem se trudi pododsek, da bi spravil nekoliko jasnosti na temna pota vlade. Somaj pa se je doseglo nekoliko orientacije, že so birokratje prav po vandolsko vse zmedli, kajti noč mora biti, če naj svetijo Forsterjeve zvezde!

Pododsek je vedno znova skušal prisiliti vlado, da odgrne zastor od svojega dela, in da se vseh upov osobja ne uniči. Sprva je pododsek za najzbranejšo vlnudnostjo prosil železniško ministrstvo, pozneje pa bolj in bolj nestrpnost. Toda ministrstvo je ostalo gluho! Čim bližje je bil Božič, tem svežejši so postajali govori poslancev, ki so končno — začeli groziti vladi. Minister pa je še vedno ostal gluhi! Ker je pododsek že bil do grla sit čakanja, je sklenil, da se vlado pozivlja, da tekom 14 dni poda temeljito in točno pojasnilo o tem, kar je doslej baje storila za osobje, ter o tem, kar se meni storiti. Sedaj se je še razvezal jezik. Njen zastopnik, oziroma govornik, je dejal, da ne more podati podrobnosti, ker se razdelitev vrši naredbenim potom, in to je pravica edinole vlade. V visokoletečem tonu je birokrate izjavil, da more parlament sicer dovoliti denar, toda le z dovoljenjem gosposke zbornice in vlade, toda način vporabe, da je nje izključna pravica. To je bila četrta zaušnica. Znova je pododsek pričel graditi most. Vladi obeta obvezni molk o njenih podatkih, dokler ona ne dovoli o

LISTEK.

ANTON ČEHOV:

Smrt uradnika.

Nekega lepega večera je sedel lep, postaven eksekutor Ivan Dmitrič Červjakov na zaprtem sedežu druge vrste ter si skozi kukalo ogledoval »Kornevilske zvonove«. Čutil se je na vrhuncu udobnosti. Toda hipno... V povestih se ta »hipno« zelo pogostoma ponavlja, in pisatelji imajo prav: življenje je tako polno hipov! Toda hipno je skremžil obraz, zavijal oči, sapa mu je zastala... odmaknil je kukalo izpred oči, se nagnil naprej in apči!!! Kihnil je, kakor vidite. Kihanje pa ni nikomur in nikjer prepovedano. Kihajo kmetje, policijski predsedniki, in včasih celo tajni svetniki. Vsi kihajo. Červjakov tudi ni bil niti v najmanjši zadregi; obrisal se je z robcem, in kot uljuden človek se je ozrl naokoli, če s svojim kihanjem ni morda koga motil. A tu pa je vendarle moral priti v zadrego. Videl je, kako si je star gospod, ki je sedel pred njim, v prvi vrsti zaprtih sedežev, z rokavico skrbno brisal plešo in tilnik ter nekaj

mimral. V tem starcu pa je Červjakov spoznal civilnega generala Brišalova, iz ministerijalnega oddelka za promet.

»Poškropil sem ga!« si misli Červjakov. »Sicer ni moj predstojnik, le tujec, ali vendar je mučno. Moram prositi oduščanja.«

Červjakov pokašlja, se nagne naprej, ter zašepeče generalu na uho:

»Oprostite, ekscelencija, poškopil sem vas... nelote...«

»Nič ne de, nič ne de...«

»Za božjo voljo, oprostite. Saj... saj nisem hotel!«

»Ostanite vendar mirni na svojem sedežu, prosim, in pustite me, da poslušam!«

Červjakov je bil v zadregi, smehljal se je nemumno in zopet gledal na oder. Gledal je sicer tje, ali udobnosti ni čutil nobene več. Mučil ga je nemir. Med odmorom se je približal Brišalovu, šel je nekaj korakov z njim in jecljal, premagujoč plahost:

»Vašo ekscelenco sem poškopil... oprostite. Saj nisem hotel... nisem hotel, da...«

»Eh, že dobro, bodi dovolj... Pozabil sem že na to, in vi zopet pričnete govoriti o tem!«

je rekel general, ter nestrpnost pregibal spodnjo ustnico.

»Pozabil, in pri tem mu zlobnost gleda iz oči, si je mislil Červjakov, ter nezaupno gledal generala. — In še govoriti noče z menoj. Moralo bi se mu pojasniti, da na noben način nisem hotel... da je to naravni zakon, če ne, bo še menil, da sem hotel nanj pljuniti. In če še sedaj ne misli tega, pa se lahko pozneje spomni tega!...«

Ko je prišel domov, je Červjakov takoj pripovedoval svoji ženi o svoji nedostojnosti. Njej pa se je to zdelo le nekaj malenkostnega. Sprva se je sicer prestrašila, toda ko je zvedela, da je Brišalov »tujec«, se je takoj pomirila.

»Vkljub temu pa idi takoj k njemu, ter prosí oproščenja,« mu je rekla. »Ker drugače bo menil da se med ljudmi ne znaš obnašati!«

»Ravno to je! Prosil sem ga oproščenja, toda bil je nekam čuden... Niti poštene besede mi ni rekel. Bilo pa tudi ni časa, da bi se bila pogovarila.«

Drugi dan je Červjakov oblekel svojo najnovejšo uniformo, se lepo počesal in šel k Brišalovu, da bi mu stvar pojasnil... V sprejemnici generala je bilo že mnogo prosilcev, in med njimi tudi ge-

njih govoriti. To so bili dolgi obrazi. Znova se je ministrstvu dalo 14dnevni rok za predložitev svojega poročila. Vlada je odšla in je pododseku simbolično kazala osle.

20. decembra je potekel rok. Seja se je vršila in vlada je predrzno izjavila, da ne predloži gradiva na tistih 9 milijonov, ki jih ima še izdane. Pika! Zaušnica za parlament je bila topot prav trdna. To pa je odseku postalo že preveč. Čital je vladi levite, ji vrnil zaušnico, ter sklenil odložiti svoje mandate, ker vlada s svojim pasivnim odporom onemogočuje vsako razpravo. Odsek je šel še dalje. Predlagal je, da se izreče najostrejša graja vladi za nje nečuvveno postopanje. Mera je bila že prepolna.

Komite je torej storil, kar je mogel, da bi vladi pojasnil želje osebja. Temeljito se je preskušalo vsako zahtevo glede na izvedljivost. Hotelo se je koristiti železničarjem in obvarovati parlament pred novim preziranjem od strani vlade »Stürgkh-Dlugosz«. Soglasno se je izločilo vsako strankarsko politično tendenco, samo, da se služi stvari. Ali bilo je zaman. Če bi meščanska večina in meščansko časopisje ne bilo gnilo do mozga, bi se po vseh deželah moralo slišati soglasen protest in klic: »Proč z Dlugoszijanci! In to bi ne smelo utihniti, dokler bi ne bil dosežen uspeh. Tako pa se meščanski poslanci, bodisi te ali one narodnosti, ruvajo med seboj samo v malenkostnih »narodnih« prepirih. Če jim pa vlada pljune v obraz, pa se zato lepo in prav uljudno zahvalijo. In ker vlada to ve, ima pred njimi »dostojen respekt«!

Poslanec R. Müller.

Obzor.

Vlado je 9. t. m. poslanski zbornici predložila vladno predlogo glede na finančno soudeležbo države pri gradbi in obratu železnic.

V južni Afriki je v teku veliko železničarsko gibanje. Stavka železničarjev je že izbruhnila in je dosegla odločilno točko. Na shodu stavkajočih v Pretoriji (prejšnjem glavnem mestu Transvala) se je sklenilo, da se 8. januarja o polnoči prične s splošno stavko. Nezadovoljnost železničarjev v južni Afriki je povzročilo odpuščanje osebja, katero opravičuje podjetje s tem, da baje ni dela. Železniški minister Burton je pred sklepom o splošni stavki izdal izjavo, da je skrčenje prometa neizogibno, da pa je bilo le 70 evropskih delavcev odpuščenih. Nasprotno trdijo delavski voditelji, da je 497 delavcev dobilo odpoved. Na afriških železnicah je zaposlenih približno 35.000 belih in skoraj toliko črnih delavcev. Stavka zavzema vedno večje oblike. Železniški obrat med Pretorijo in Klersdorfiom je ustavljen.

Turška vlada je izdala »irade«, v katerem podeljuje koncesijo za železniško progo Smirna—Dardanele francoski skupini Perrier.

neral sam, ki je že pričel sprejemati prošnje. Ko je general že izprašal nekatere prosilce, je povzdignil oči, ter opazil Červjakova.

»Včeraj v arkadijskem gledališču, če se Vaša ekscelencija še spominja«, je pričel eksekutor, »sem kihnil in... poškopil sem Vas nehote... or...«

»Kakšne neumnosti!... Kdove kaj! — Želite?« se je obrnil general k drugemu prosilcu.

»Niti govoriti noče!« si je mislil Červjakov in je obledel. »Je torej hud... Ne, to se ne sme tako pustiti... Moram mu pojasniti...«

Ko je general že odpravil zadnjega prosilca in hotel oditi v svoje sobe, je stopil Červjanov korak za njim, ter jecljal:

»Ekscelencija! Če si upam nadlegovati Vašo ekscelencijo, storim to le zato, da Vam povem v polnem čutu kesa!... Nisem storil nalašč, kakor izvolite tudi Vi sami vedeti!«

General je skremžil obraz, ter odmahnil z roko.

»Hočete se samo šaliti z menoj, gospod!« mu reče, ter izgine med vrati.

»Kakšna šala?« se je vpraševal Červjakov. »Tu vendar ni šale! General, pa ne more tega pojmiti! In če je tako ponosen, ga nočem več pro-

V Zidanem mostu je 8. januarja zgorela tamošnja tovarna za olje. Veliko število delavcev je vsled tega brezposelnih, kar je vsled sedanje splošne krize tembolj občutno.

V Gradcu je bil te dni izvoljen podžupanom sodrug Alojzij Ausobsky. Naša stranka ima v graškem občinskem svetu tretjino mandatov.

Na seji odseka za socialno zavarovanje 9. januarja je bila razprava o poročilu pododseka. Minister za notranje zadeve Heindol je naznanil, da je rešil pododsek vprašanje o prehodnih določilih za Galicijo in Bukovino. Izjavlja, da bo vlada vse storila za pospešitev dela v odseku. Odsek je nato prešel takoj v podrobno razpravo. Paragraf prvi o panogah zavarovanja sprejme odsek po vladni predlogi. Pri tem izjavi zastopnik vlade, da bo po zakonitvi socialnega zavarovanja predložila vlada za osebe pri mornariških podjetjih in za one pri morskem ribištvu takoj potrebne dopolnilne zakone. Prihodnji teden bo imel odsek vsak dan seje.

Gospodski zborničarji so se izkazali kot zavlačevalci finančnega načrta. 9. t. m. se je poslanski zbornici predložilo sklepe gosposke zbornice. Glede na eksistenčni minimum vztraja gosposka zbornica na tem, da se zviša davek že od dohodkov 1200 kron naprej. Glede na avtomobilski davek je gosposka zbornica izpremenila načrt v korist lastnikov razkošnih avtomobilov. Ravnotako so gospodje storili glede davka na dirke, v korist lastnikov dirkalnih konj. Končno se je na podlagi kompromisa med gosposko in poslansko zbornico dne 13. t. m. eksistenčni minimum določil na 1600 K.

Pred dobrim tednom je finančna komisija gosposke zbornice odkrito demonstrirala proti vladi. Ko sta prišla grof Stürgkh in pa vodja finančnega ministrstva, baron Engel na sejo te komisije so ju gospodje zapodili ter rekli, da ima seja komisije zaupen značaj, ter da niso računali na zastopnike vlade. Seja se je tudi v resnici vršila brez ministrov. To so storili tudi drugi dan z namestniki ministrov. Postopanje gosposkih zborničarjev dokazuje, da je grof Stürgkh mrtev mož.

Mezdno gibanje tiskarjev je še vedno v polnem teku. Nekateri lastniki tiskarn se že ne brigajo več za povelje svoje centrale, ter popuščajo drug za drugim, videč, da se delavstvo vztrajno in čilo bojuje za svoje pravice. Dosedaj je v Avstriji 285 officin sprejelo zahteve pomočnikov. V teh tiskarnah dela 3186 pomočnikov in 800 pomožnih delavcev pod novimi pogoji. Ves terorizem »šarimaherjev« torej nič ne izda.

siti oproščenja! Vrag naj ga vzame! Pisal mu bom pismo, ali k njemu ne grem več! Za boga ne!»

Tako je mislil Červjakov med potjo proti domu. Pisma pa generalu ni pisal. Razmišljal in tuhtal je, pisma pa ni spraval skupaj. Moral je torej drugi dan zopet sam iti tje, da mu pojasni.

»Včeraj sem nadlegoval Vašo ekscelencijo«, je pričel jecljati, ko ga je general vprašujoč pogledal, »ne da bi se norčeval z Vašo ekscelencijo, kakor ste se blagovolili izraziti. Oproščal sem se, ker sem kihnil in Vas poškopil... šaliti pa se nisem mislil. Kako pa naj bi se tudi upal šaliti? Če bi mi zasmehovali, potem bi ne bilo nobenega spoštovanja več napram visokim osebom...«

»Poberite se mi izpred oči!« je zarjul general ter posivel v obraz, tresoč se na vsem telesu.

»Kako?« je vprašal Červjakov jecljaje, ves prestrašen.

»Ven!« je ponovil general, bijoč z nogo ob tla.

Červjakovu pa se je v notranjosti nekaj utrgalo. Ničesar ni več videl in slišal, šel je proti vratom, stopil na cesto, ter se vlekel naprej... Nezavedno je prišel domov, in ne da bi slekel uniformo, je legel na blazino ter... umrl.

V Ameriki se že nad pol leta bojuje delavstvo, zaposleno v bakrenih rudnikih z občudovanja vredno vztrajnostjo proti samovolji bakrenih magnatov. Le-ti hujskajo policijo in vojaštvo nad stavkajoče in njih družine, da bi zlomili odpor delavstva proti krutim šikanam. To pa delavstvo le še bolj podžiga k vztrajnosti.

Svetniški sijaj vodiške Johance je pobledel. Na sodni obravnavi v Ljubljani, je dobila preirigana babnica deset mesecev časa, da preišlje o svojih čudežih. Da bo lažje razmišlevala, ima hrano in stanovanje zastoj. Pri tej aferi je prizadet kolikor toliko tudi ljubljanski škof. Johanca se je pri obravnavi še cinično norčevala iz ljudstva, ki je verjelo njenim »čudežem«.

Po zaslugi grofa Berchtolda novopečena državica Albanija dela svojemu protektoriju velike preglavice. Albanci se ne zmenijo mnogo za vsiljenega princa Wieda, ter so proklamirali izetpašo za svojega kneza. Albanci pač radi sprejemajo avstrijski denar, toda po grofu Berchtoldu priporočanega kneza nočejo.

Kapitulacija parlamenta.

Kar smo doživeli na zadnji parlamentarni seji, je nekaj škandaloznega, ki jemlje parlamentu ne samo ugled pred javnostjo, temveč tudi vsako zaupanje do parlamenta samega. Ako bi se kaj takega zgodilo v kakšnem drugem parlamentu, bi se gotovo izvajale posledice. V Avstriji smo pa takih slučajev že vajeni in je naravno, da je Avstrijsko ljudstvo napram temu škandalu ostalo precej hladno, kakor da bi se ničesar ne zgodilo. Meščanske stranke so ubile v večini prebivalstva vsak čut in vsako zanimanje za parlament in njega delovanje.

V zadnji številki našega lista smo z veseljem objavili notico o socialističnem uspehu v parlament. Sprejet je bil namreč socialistični predlog, da se eksistenčni minimum zviša od 1200 na 1600, to se pravi, da se bo od sedaj naprej plačevalo osebno dohodarski davek le od 1600 kron letnih dohodkov naprej.

Ta predlog je bil sprejet z enim glasom večine. Mislili smo, da je s tem stvar gotova in da ne bodo stvari gospodje v gosposki zbornici sklep parlamenta razveljavili. Ali motili smo se. Stari parasiti, škofje in prelati, vsa druhal, ki ni še nikdar trpela pomanjkanja in katerim 1600 kron na leto ne zadostuje niti za cigarete, so sklep poslanske zbornice na nesramen način razveljavili in predlagajo, da se eksistenčni minimum zopet zniža na 1200 kron na leto. Na drugi strani pa so predlagali, da se zniža davek na konjske stave. Stari parasiti so zvišali davek revnim delavcem in znižali davek na gosposke konje, ki jih rabijo za šport.

Potem takem uživa več usmiljenja gosposki konj kakor revni delavec. Vzlic tem nesramnim sklepom gosposke zbornice smo imeli še vedno nekaj upanja, da se bodo prvotni sklepi poslanske zbornice obdržali, ker to kar se je sklenilo v gosposki zbornici, mora iti še v parlament, da ta izreče zadnjo besedo. Upali smo, da ima parlament toliko ponosa v sebi, da ne bode svojih prvotnih sklepov pojedel, temveč, da bode sklepe gosposke zbornice kar odklonil. Žal moramo konstatirati, da parlament ni imel toliko poguma, da bi odklonil predloge gosposke zbornice, temveč je raje pojedel to, kar je prej sam sklenil in sprejel predlog gosposke zbornice, da se eksistenčni minimum določi na 1200 kron, kakor je to bilo dosedaj, in sicer s 196 glasovi proti 195.

Za gosposke zborničarje in proti delavskim interesom so glasovali vsi slovenski klerikalci, drugi pa so se glasovanju odtegnili.

S to sramotno kapitulacijo je parlament zaključil svoje zasedanje v letu 1913.

Tudi po tej skušnji ne smemo mi delavci zgubiti zaupanja v parlament, temveč moramo take slučaje porabiti za agitacijo, da odpremo oči še tistim velikim množicam delavcev, ki drvijo za narodnjaškimi in klerikalnimi demagogi in ljudskimi sleparji. Delavstvu moramo povedati, kako

jih njih poslanci pri vsaki priliki izdajo, in da so edino socialisti, ki vedno in povsod zastopajo interese revnega ljudstva. Parlament je odvisen od politične zavednosti prebivalstva. Ako hočemo ozdraviti razmere v parlamentu, moramo najprej povzdigniti politično zavednost državljanov.

Radi tega ne boj proti parlamentu, temveč boj proti sistemu, boj proti gosposki zbornici, boj proti § 14. To bodi naše načelo, ker s tem bo parlament ozdravil in služil v korist vsemu ljudstvu. Da to dosežemo, je treba izpopolniti naše strokovne in politične organizacije, ter razširiti naše časopise, ker le s tem pokažemo našo moč in si pridobimo ugled pred nasprotniki in tedaj ne bodo imeli meščanski poslanci poguma glasovati proti interesom ljudstva.

Proč z gosposko zbornico, naj živi ljudski parlament.

Želje železničarjev.

Zastopniki koalicije pri železniškem ministru.

V smislu sklepa državne konference celokupnega osebja z dne 15. in 16. novembra so se podali zastopniki koaliranih železničarskih društev in sicer: Splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva, pravovarstvenega in podpornega društva strojevodij na Dunaju, društvo strojevodij v Pragi, sprevodniškega in podpornega društva na Dunaju, društva prožnih mojstrov, centralnega društva avstrijskih železniških uradnikov in enega člana centralnega delavskega odbora v zastopstvu železniških delavcev. Naloga komisije je bila, da izroči železniškemu ministru spomenico in da pojasni želje celokupnega osebja glede izvedbe sklepov označenih z 38 milijonskim predlogom. Deputacija se je sestavljala iz zastopnikov: Schwab, Semejkál, Vreiveg, Tögel, Brandt, Stepert in Tantsin. Predsednik sodr. Schwab je predstavil ministru in ministrskeju svetniku dr. Boess, člane deputacije ter izročil spomenico in pojasnil posamezne zahteve. Omenil je podaljšanje napredovalnega roka. Podpira to zahtevo sklicevajoč se na razmere delavcev, ki bi tako napredovali vsake tri leta za 30 K, kar gotovo ni primerno z veliko vedno naraščajočo draginjo. Delavci na železnicah morajo vsled tega leta in leta trpeti glad in pomanjkanje. Po podelitvi 15 milijonov bi se moralo v smislu sklepa državne zbornice podeliti delavcem pričakovana zboljšanja. Delavci so pa v skrbeh, če se bode njih želja že sprejeta v parlamentu tudi izvedlo. Minister je izjavil, da se v teh zahtevah razpravlja, ker pa ni še razdelitev dokončana, ne more poslati obveznih izjav. Izjavo o tem bode vsekakor podal v odseku za državne nastavljenice. Minister se je nato poslovil od deputacije. Na posamezna vprašanja članov deputacije je podal pojasnila ministrski svetnik dr. Boess.

Sodr. Tantsin pojasnjuje in zagovarja sledeče točke: Splošno mezšno zboljšanje; skrajšanje mezdne napredovalnega roka na 2, zin pol oziroma 3 leta in sicer najmanj po 20 vin.; delovni čas progovzdrževalnih delavcev in stabilizacijsko vprašanje. Se pritožuje, da se namerava skladiščnim delavcem v kurilnici zopet poslabšati razmere v tem, da se jim hoče odvzeti sobotni popoldne.

Sodr. Semejkál opaža, da niso strojevodje od leta 1898 dobili nobenega zboljšanja, pač pa so se razmere v mnogih ozirih poslabšale. Zagovarja predlog glede zenačenja ostrin in opustitve stopnje 1300 kron. Pojasnjuje predlog o spreminjajočih prejemkih, o službenem in odmornem času, o vidu in sluhu, o kvalifikaciji in o disciplinarni komisiji.

Predsednik sprevodniškega in podpornega društva Tögel, zagovarja regulacijo, oziroma zvišanje voznih prejemkov vlakospremljevalcev, nočno doklado, poldrugokratno računanje nočne urnine.

Predsednik društva prožnih mojstrov Brandt govori o željah prožnih mojstrov, njih imenovanje uradnikom in premestitev v skupino. Zahteva nadalje zvišanje voznega pavšala, zenačenje ostrin, podelitev nočne službene doklade itd.

Zastopnik centralnega društva železniških uradnikov Stepert zagovarja želje uradnikov glede zenačenja ostrin. Izvedlo naj bi se to ana-

logno. Poročenim uradnikom naj se podeli stanarino in krajevno doklado.

Ministrski svetnik dr. Boess odgovarja, da se mora železniško ministrstvo začasno ostro držati v mejah 15milijonskega predloga. Gotova je dosežaj izvedba plačilnega zboljšanja za delavce, ki pa bode le krajevna. Soglašja s predlogom glede stabilizirajna osebja pri novo podržavljenih železnicah in se bode to tudi izvedlo. Je tudi sam mnenja, da je treba rešiti vprašanje mezdne avtomatike. Glede drugih zahtev pravi, da se more začasno vzeti v poštev le vprašanje zenačenja ostrin poduradnikom. Vse drugo zahteva temeljito premostrvanje, ker se s 15 milijoni kron le ne da vse urediti. Če bode pri razdeljevanju 15 milijonov kron ostal še kak znesek, se ga bode gotovo uporabilo v svrhu ureditve službenih razmer v smislu izraženih želja.

V splošnem ni bilo opažati nenaklonjenosti od strani ministrskega svetnika Boessa napram glavnim zahtevam osebja in sicer glede skrajšanja napredovalnega roka za delavce (2 leti), primerne napredovalnega zvišanja (20 vin. dnevno), dveletnega avtomatičnega napredovanja slug, zvišanje kočne mezde na 2000 kron, nočna in premikalna doklada čuvajev in premikačev, zenačenje ostrin za poduradnike in sluge, opustitev plačilne stopnje 1300 kron in zvišanje kočne mezde poduradnikov na 3000 kron; imenovanje poduradnikov uradnikom, kočno omejitve odredb glede zenačenja ostrin uradnikov, zvišanje stanarinske svote v pokojninski odmeri in krajevno razredno primernih doklad glede stanarine poročenim uslužbencem. Ali dejanski uspeh te intervencije je tako brezpomemben, da se ni čuditi, če so člani deputacije po tričetrtturnem pogovoru zapustili ministrstvo skrajno nezadovoljni in z izjavami ministra in ministrskega svetnika.

Zveza poka — Škerjanc išče naslednika.

Kako ponosno je nekdanj plapolala žolta zastava nad to nebodijetrebno organizacijo. Voditelji te organizacije so nam obljubili smrt kar čez noč, in že smo se pripravljali vsi skesani na odhod iz tega sveta. Herr Johann se je vozil v svoji nadutosti kakor kak bodoči »ilirski kralj« po vseh krajih naše lepe domovine, oznanjujoč pogin rdečkarjev, ki so baje izdajalci domovine in naroda. Z najostudnejšimi lažmi, obrekovanjem in natolcevanjem so narodni voditelji pripravili po raznih uradnikih skupaj nagnane železničarje in jim oznanjali nov evangelij. In res se je tem političnim harlekinom z obljubami posrečilo zvabiti nekaj obupanih železničarjev, kakor tudi nekaj nezavednežev v svojo organizacijo. Toda laž ima kratke noge. Obljube so ostale obljube, ki se niso nikdar izpolnile. Pompozno razglašene podpore za slučaj bolezni se je sicer dobilo, toda potrebne zneske se je spravilo skupaj z nabiranjem in beračenjem. Delilo pa se jih je samo nekaterim agitatorjem, in še tem v dvojni meri, dočim je uboga para, ki je slepo verjela v narodujaški evangelij, izšla praznih rok.

»Jugoslovanski Železničar« je v vsaki svoji številki iz svojih predalov izlival kar cele golide gnojnice po nasprotnikih. Bojeval pa se je izključno le proti železničarjem, organiziranim v naši organizaciji, dočim je pustil resnične železničarske interese popolnoma v nemar.

V žolti organizaciji so si poleg drugih prehajalcev iz splošne železničarske organizacije tudi vsem sodrugom dobro znanega Mraka in Brandnerja. Ta dva junaka don kišotske oblike sta si naredla nalogo, z obrekovanjem posameznih oseb uničiti socialno demokratično stranko in nje organizacije.

Ali prišel je dan obračuna. Taktika organizatorjev splošne železničarske organizacije, da se ne pečajo več z ljudmi, katerih argumenti so psovke in koli, je izdala. Bol ko so kričali in blatili najeti narodnjaški tribun, toliko bolj so železničarji uvidevali njih harlekinade, ter s prepričanjem delovali za splošno železničarsko organizacijo. Na vsak najmanjši shodek so zvezarji klicali Mandiča in Rybara, da bi ta dva s svojim osebnim vplivom

ozdravila to umirajočo žolto organizacijo. Na enem takih »shodov« je zadostovalo, da je naveden »frajtar« spravil iz ravnotežja celo gospodo dr. Rybara s celo jugoslovanijo vred.

Prišlo je glasovanje v državnem zboru o Tomschikovem 17milijonskem predlogu, pri katerem so narodni poslanci igrali tako klaverno vlogo. Železničarjem pa so se odprle oči, da so spoznali, kdo je njih prijatelj in kdo nasprotnik. Trumoma so zapuščali to žolto organizacijo ter prosili odbornike naših skupin, da jih zopet sprejmejo v splošno železničarsko organizacijo, ker zdaj sele vedo ceniti poštenost ene in druge organizacije.

Ker pa vse hobnanje in farbanje o uspehah »zveze« ni prineslo zaželenega uspeha, je skušal Herr Johann s terorizmom doseči to, kar ni mogel doseči s farbanjem. In ko je zvrnil par kozarcev piva v sveže, od govorjenja vedno suho grlo, je začel na južni železnici pri baraki razsajati. Mož bi jo bil prav pošteno izkupil, če ne bi naši sodrugi bili tako hladnokrvni, da se niso zmečili za razsajanje tega kolfoktarja.

Ko je bila ta žolta organizacija še v svojem najboljšem svetu, se je govorilo na vseh, od nje prirejenih »shodih«, da socialistične železničarske organizacije ni več. In ker »je ni bilo«, se je hotelo s silo ubiti mrtveca. Sedaj pa ta žolta organizacija poka na vseh koncih in krajih; ko so se njeni najmočnejši stebri razbili, pa govori Herr Johann, da kakor hitro bode jugoslovanska socialno demokratična organizacija postala avtonomna, je »Zveza jugoslovanskih železničarjev« dosegla svoj namen in postala brezpredmetna.

To so diplomatije! Zdaj ko »zveza« že močno hrešči in je le še na papirju, pripravljajo nje ustanovitelji pot do izvršitve te slavne izjave njenega predsednika, da bode »zveza« ponehala, ker je baje dosegla svoj cilj.

Herr Johann nadleguje dan za dnem enega naših sodrugov, da bi proti mesečni odškodnini 50 kron prevzel Z. J. Ž., ker je on že vladanja truden (menda nima komu več vladati), in da je le dotični sodrug sposoben, zavoženo »zvezo« zopet spraviti na noge. Nekdanj se je ponujalo Kopaču tisočake, sedaj pa, ko so nje denarni viri vsahnili, bi radi dobili koga, ki bi proti svojemu boljšemu prepričanju prevzel načelstvo te, proti delavstvu naperjene organizacije in se prodal za mesečnih 50 kron. Vsakemu poštememu delavcu je jasno, da so to znaki smrtnega boja organizacije, ki je storila tako ogromno škodo železničarjem, in to le zaradi častihlepnosti par duševnih revčkov, ki so tvorili rep zlahti v Narodnem domu. In to je tudi nje pogin.

Gosp. Škerjanc pa le naj išče zadoščenja pri raznih sodiščih. Ni več daleč trenutok, ko se bo vse njegovo šovinistično in demagoško postopanje javno razkrilo.

Deželna konferenca jugoslov. soc. dem. stranke v Trstu.

V nedeljo 7. decembra 1913 se je vršila v zeleni dvorani »Delavskega doma« letna deželna konferenca, ki je bila izredno dobro obiskana, zanimiva in važna za razvoj stranke v Trstu.

Konferenco je otvoril ob pol 10. dopoldne v imenu pol. odbora njega predsednik sodrug **Milost**. V konferenčno predsedstvo so bili izvoljeni: Sodruga **Regent**, predsednik, sodrug **Bahun**, podpredsednik, sodrug **Rože**, zapisnikar. Preden se je prešlo k dnevnemu redu, se je na predlog sodruga Miheveca poslal v imenu konference brzozaven pozdrav strankinemu zboru poljskih sodrugov, ki je zboroval tudi v nedeljo. Konferenca se je udeležila od 89 napovedanih 87 delegatov. Zastopane so bile vse stroke, vsi okraji in vse okoličanske vasi. Letos je poslal svojega zastopnika tudi Prosek, kar je zborovalce posebno razveselilo. Poleg delegatov je zastopal sodrug **Chiussi** ital. politični odbor. Sodruga **Komavli** in **Štolfa** sta zastopala deželno organizacijo Goriško: sodr. Dozet je zastopal deželno organizacijo v Istri. Sodruga **Colja** in **Antonini** sta zastopala okrajno organizacijo v Nabrežini. Izvrševalni odbor je pa zastopal sodrug **Etbin Kristan**.

Odborovo poročilo je podal sodrug **Milost**, tajniško sodr. **Golouh**, blagajniško sodrug **Gruden**, za kontrolo je pa poročal sodrug **Sešek**.

K točki organizacija, agitacija in časopisje je poročal sodr. **Milost**. O točki parlament in delavstvo je poročal sodr. **E. Kristan**. Točki politični položaj v deželi in mladeniška organizacija sta odpadli, ker se je debata o poročilu in o organizaciji preveč zavlekla.

Konferenca je enoglasno sprejela sledeče

resolucije:

I.

Današnja konferenca protestira, da je »Lavoratore« zaradi volilne brošure, v kateri ne nahaja konferenca nobenega pregreška proti načelom socializma, tudi če je res smatral kakšen odstavek za neumesten, napadel sodruga Regenta na tak način, ki je bil sposoben, da mu izpodkoplje ugled v stranki in da poda nasprotnikom dobrodošlo orožje zoper jugoslovansko socialno demokratično stranko, s čimer ni oškodoval le sodruga Regenta, ampak tudi organizacijo slovenskih socialističnih demokratov in s tem naravno socialno demokracijo sploh. Konferenca obžaluje globoko, da je bil dotični napad odobren celo pri obč. zboru ital. soc. stranke in nalaga bodočemu političnemu odboru, da sporoči ta protest italijanskemu političnemu odboru z vabilom, naj se v bodoče v slučaju kakšnega nesporazuma preprečijo taki napadi na sodruga, s katerimi se ovira v interesu splošne socialne demokracije potrebno strankino delo.

II.

Okrožno kontrolo vrši od vsake krajne organizacije, ki spada v delokrog deželne politične odbora, po en delegat, katerega naj vsaka organizacija naznani v 14 dneh političnemu odboru.

III.

Deželna konferenca nalaga političnemu odboru, da stopi v dogovor z bratsko ital. stranko, da se vsaj enkrat mesečno snideta oba politična odbora v svrhu razprav v zadevah celokupnega socialističnega proletariata v Trstu po eni strani, in po drugi strani v svrhu uvedbe popolne enakopravnosti v socialističnih napravah in institucijah.

IV.

Konferenca nalaga prih. pol. odboru, da v kratkem skliče izredno dež. konferenco, na kateri naj se rešijo ostale točke dnevnega reda, t. j. **pol. položaj v deželi in mladeniška organizacija** ter razpravlja o vprašanju zvišanja prispevkov za pol. organizacije in o nastavljanju pol. tajnika.

V.

Deželna konferenca jugoslovanske socialno demokratične stranke v Trstu dne 7. decembra 1913 konstatira, da je državni zbor, ki je bil izvoljen na podlagi splošne in enake volilne pravice, izredno razočaral delavske sloje, in da se opazuje med delavstvom kakor med vsemi produktivnimi elementi velika netočnost napram parlamentu, ki prehaja tuptam naravnost v zametavanje vsega parlamentarizma.

Konferenca izreka, da delavstvo resnično ne more biti v nobenem oziru zadovoljno s pozitivnimi učinki zakonodajnega delovanja. Nekoliko socialno političnih in političnih drobtin, ki so jih socialno demokratični poslanci z velikim trudom iztlačili iz protidelavske koalicije, obstojajoče med vlado in meščansko večino, ni v nikakšnem razmerju z opravičenimi in neizpolnjenimi delavskimi zahtevami.

Razvoj državljanske svobode je popolnoma ustavljen in v parlamentu se na nikakršen način ne pospešuje realiziranje demokratičnih načel; reakcionarna praksa v upravi, v šolstvu in v javnem življenju sploh ne nahaja nobene učinkovite ovire v državnem zboru.

Boljbolj se je avstrijski parlament zadnja leta izpremenil v aparat za dovoljevanje militarističnih zahtev, medtem ko se zanemara viri državnih dohodkov in izročajo interesi narodnega gospodarstva na eni strani fantazmom nezmislne visoke politične nemogočega imperializma, na drugi strani pa pohotnosti grabežljivega veleagrarizma.

Konferenca spoznava vzroke velikanske parlamentarne brezuspešnosti v slabosti meščanskih

strank napram absolutističnemu nagnjenju vlade. Glavna ovira te slabosti sta nacionalistična demagogija, katero pospešuje nerešeno narodno vprašanje in sovrašтво do delavstva.

Konferenca pa tudi konstatira, da je vlada teh strank mogoča le vsled brezbriznosti ljudstva; kriza avstrijskega parlamenta je kriza avstrijske države, in rešitev ni mogoča ne s povratkom v absolutizem ter z razbijanjem parlamenta, ampak le z delavsko osvoboditvijo politične moči, kar je zopet vprašanje organizacije, socialistične vzgoje in smotrenega političnega boja.

Zaradi tega poziva konferenca delavstvo, naj se trdneje oklene svoje organizacije, izpopolni svoja bojovna sredstva, zlasti svoje časopisje in zastavi vse svoje sile, da privedo čimprej še brezbrizne tovariše v armado razrednega boja. Zakaj demokratičen in socialen parlament more biti le plod demokratično utrjenega in socialno doslednega ljudstva.

VI.

Sledeči predlog je odkazan političnemu odboru, da ga reši sporazumno z italijansko stranko:

Deželna konferenca nalaga političnemu odboru, naj prireja po mestu in okolici shode in sestanke, na katerih naj državni in deželni poslanci (mestni svetovalci) poročajo ter informirajo volilce o delovanju v mestnem svetu in državnem zboru.

V politični odbor so bili na to izvoljeni sledeči sodrugi: Josip **Kopač**, Josip **Petejan**, Vinko **Kermolj**, Viljem **Haramina**, Ignac **Mihevc**, Franc **Klinc**, in Franc **Skobl**, v kontrolo pa sodruga Franc **Sešek** in Ignac **Gatol**. Po kratkih besedah sodruga **Hočevarja** in sodruga **Dozeta** iz Pulja je predsednik sodrug Regent s klicem »Živela socialna demokracija« ob 10. in pol zvečer zaključil to lepo konferenco.

Člani obratne bolniške blagajne c. kr. državnih železnic.

Pozor uslužbenec in delavci!

V kratkem se vršijo volitve v odbor obratne bolniške blagajne c. kr. državnih železnic. Teh volitev se udeležijo poleg članov bolniške blagajne prejšnjih prog c. kr. avstrijskih državnih železnic tudi člani bolniških blagajn podržavljenih železnic in sicer: c. kr. severne železnice c. kr. češke severne železnice, c. kr. severozapadne železnice in c. kr. državnoželezniške družbe.

Dasiravno pravila obratne bolniške blagajne ne prepuščajo izvoljenemu odboru velikega vpliva na nie upravo, je vsekakor važno, če so v odboru možje, ki vživajo zaupanje članov. Razni interesi članov bolniške blagajne, ki se jih mora zastopati v odboru bolniške blagajne, zahtevajo, da so izvoljeni vztrajni in svojih dolžnosti se zavedajoči možje, ki povsod, kamor sega njih vpliv, izvršujejo svojo nalogo in pripravljajo reforme v korist članov.

Na drugi strani pa je dolžnost članov bolniške blagajne, da vse malenkostne nagibe pustijo ob strani in da storijo vse za izvolitev le takih mož, ki so porok, da bodo svoje dolžnosti vestno izvrševali.

Na raznih zaupniških zborovanih organiziranih železničarjev na Dunaju se je po temeljiti preskušnji predlagalo nižje navedene kandidate. Priporočamo Vam, da v svojem lastnem interesu zanje glasujete.

Nihče naj se ne vzdri volitve! Vsak uslužbenec in delavec, ki mu je na srcu njegov lastni blagor in blagor njegove družine, naj voli sledeče kandidate:

Odborniki: Prometna in komercialna služba: Schober Josip, sprevodnik, Dunaj II.; Madera Karol, bločno signalni sluga, Dunaj sev. zap. žel.; Pollak Josip skladiščni delavec, Dunaj I.; Fattinger Fran, skladiščni delovodja, Dunaj drž. žel. dr.

Progovzdrževalna služba: Klapper Ferdinand, pisarniški odpravnik, Dunaj, ravnateljstvo sev. železnice, oddelek III.; Hutterer Avgust, zidar, sekcija Dunaj II.

Vlakopospeševalna služba: Clabian Rudolf, strojevodja, kurilnica Hütteldorf; Šrom Ivan, klepar, kurilnica Dunaj sev. žel.

Delavnice: Winter Karol, strokovnik, delavnica Dunaj I.; Madl Henrik, ključavničar, vozovna delavnica Floridsdorf.

Namestniki: Prometna in komercialna služba: Batka Jakob, mestni mojster, Dunaj sev. žel. Kindermann Adolf, pisarniški odpravnik, Dunaj, ravnateljstvo sev. zap. žel. oddelek VII.; Kubiček Fran, skladiščni delavec, Dunaj I.; Amstler Karol, skladiščni delavec, Dunaj II.

Progovzdrževalna služba: Schwab Josip, pisarniški odpravnik, sekcija Dunaj sev. zap. žel.; Schneider Ferdinand, zidar, sekcija Dunaj III.

Vlakopospeševalna služba: Patak Alojzij, strojevodja, kurilnica Hütteldorf; Freiwillig Peter, ključavničar, kurilnica Hütteldorf.

Delavnice: Ivan Bliuml, strokovnik, delavnica Dunaj I.; Wenisch Rudolf, ključavničarski delovodja, del. Simmering

Vsak član obratne bolniške blagajne c. kr. državnih železnic mora dobiti neizpolnjeno glasovnico in mora vse zgoraj navedene kandidate napisati nani. Dogodilo se je namreč že večkrat, da so na primer uslužbenec prometne službe na svojo glasovnico napisali samo kandidate prometne službe. To pa ni pravilno; vse gori navedene kandidate, bodisi od prometne, progovzdrževalne, ali kake druge službe, se mora napisati na glasovnico.

V svrhu olajšanja pri izvedbi volitev smo dali natisniti nalepne listke, ki jih bodo zaupniki organizacije pravočasno dobili v svrhu razdelitve.

Vsak uslužbenec, ki hoče svobodno voliti in bi njegovi predpostavljeni skušali nanj vplivati, da bi volil od druge strani postavljene kandidate, naj zahteva sestavo zapisnika, ne da bi se spuščal v dolgo debato s kakim predpostavljenim. O vsakem volilnem vplivanju, oziroma volilnem sleparstvu, naj se z navedbo prič itd. takoj resnici odgovarjajoče poroča uredništvu »Železničarja« v Trstu, ulica Madonnina 1p.

Železničarji! Člani obratne bolniške blagajne c. kr. državnih železnic! Tovariši in sodrugi! Glasujte edinole za gori navedene kandidate, da se zabrani vsako cepljenje glasov. Tu predlagani kandidati so izkušeni možje, ki bodo vsak čas po svojih močeh branili in zastopali pravice članov obratne bolniške blagajne c. kr. državnih železnic.

Eksekutiva organiziranih železničarjev v Avstriji.

Delavci in zajedachi.

Na svetu je dvoje vrste ljudi: delavci in zajedachi. Delavci gradijo stávbje, železnice, ladje, proizvajajo silo, da goni kolesovje v tovarnah. Delavce najdemo na polju, ki orjejo, sejejo in žanjejo, da zalagajo človeštvo v živezem. Učitelji podučujejo mladino v šoli, zdravniki zdravijo ljudi, učenjaki študirajo in rešujejo nerešene probleme in ostalo človeštvo seznanjajo z rezultati svojih raziskovanj, inženirji izdelujejo načrte za razne zgradbe itd. Tako bi lahko našteji še celo vrsto poklicev, ki s svojim ročnim ali umskim delom koristijo človeški družbi. Ali to bi nas privedlo predaleč. Vsakdo, ki dela z umom ali rokami in njegovo delo koristi človeški družbi, je koristen delavec za človeško družbo. Za človeško družbo je delo profesorja, ki podučuje mladino na srednji šoli, ravno toliko vredno, kakor delo rudarja, ki spravlja na svetlo rudnine. Moderna človeška družba ne more obstati brez modernih šol, kakor ne more obstati brez rudnin, zato ima delo profesorja in rudarja enako vrednost za človeško družbo. Poleg koristnih delavcev imamo v človeški družbi tudi zajedache, ljudi, ki živijo o delu družin in ne storijo nič koristnega za človeško družbo. Med obema vrstama ljudi se vrši boj, ki se bo nadaljeval, dokler se vsi delavci — ročni in z umom — ne organizirajo kot razred in proglasijo vse za svojo lastnino, kar proizvajajo in zajedastvu v človeški družbi ne napravijo konec. Danes smo sredi tega boja, v katerem bodo zmagali delavci, ker je pri njih več inteligence kakor pri zajedachih.

Boj med delavci in zajedachi je star. Delavci so bili preje na svetu kakor zajedachi. In delavci so bili predobri, zato so danes sužnji zajedachev. Ko se je pričela razvijati človeška družba v nedogledni preteklosti, so delavci s svo-

jim delom vstvarili vsega preveč in dovolili lenuhom — zajedačem — da so jedli in preživljali se s tem, kar je njim ostalo. Kmalu so pa lenuhi in zajedači v svoji domišljiji zahtevali, da imajo pravico do vsega, kar so delavci pridelali in so hranili za se in svojo družino za slabe čase. Od tistega dne pa do danes se delavci niso mogli otresti lenuhov — zajedačev. Danes, ko so delavci spoznali, na kakšen način so nastali zajedači v človeški družbi, je dolžnost delavcev, da se otresejo svojih pijavk.

Delavci so s svojo nepaznostjo povzročili, da so se zaredili zajedači v človeški družbi. Bili so lovci in redili lenuhe z divjačino, ki so jo ujeli. Delavci so izumili ogenj, iznašli so strojenje kože, da so pokrili nagoto. Izdelali so pasti za divjačino in iz trave, vej in maha so pletli kočice. Izumili so loke, pšice, sulice in puške. Izkopali so železno rudno, spremenili jo v železo in prvi so orali celino in sejali in sadili. Delavci so pa tudi dovolili, da so se zajedači ob njih delu redili in z vsakim dnem pridobivali več moči, dokler niso delavcev popolnoma podjarmili in jih spremenili v svoje sužnje.

Delavci so marsikaj storili, ali vse v potu svojega obraza, da zajedačem ni bilo treba delati, ni jim bilo treba loviti divjačine, rib in orati, sejati in žeti. Dali so zajedačem čas, da so z verskimi in filozofskimi čenčami omračili njih duh, da so tem ložje vladali.

Zajedači so bili vedno nesramni. Zahtevali so pri vseh zabavah sedež pri ognju, zahtevali so za svoje čenče najboljši kos mesa. Med ženskami so si izbrali najlepše krasotice za svoje zakonske družice. Medtem ko so delavcem natvezali pravljice o kaznih po smrti, so delavcem omrežili duh, da so tem ložje živeli v dolce far niente. Da so bili delavci zadovoljni s svojim delom, so jim pripovedovali, da bodo za svoje težko delo prejeli plačo po smrti.

Delavci so delali in jih redili, medtem ko so se oni zvižali v »čarovniških« plesih in prepevali. Kadar je prišla nevarnost po noči in so delavci hiteli v boj, da branijo dom in ognjišče, jim zajedači niso pomagali nikdar, marveč so se skrili po svojih čarovniških brlogih in pripovedovali ženam in otrokom, da pojdejo delavci v večna lovišča, ki bodo padli v bitki za obrambo doma in ognjišča. In delavci? Delavci so šli v boj in branili dom in ognjišče s srčnostjo leva.

Kadar je pa napočila doba miru in je lakota pretela celemu rodu, takrat so delavcem pripovedovali, da jih je doletela kazen, ker so premalo darovali njim — zajedačem. Tako so zajedači vedno delili proizvode z delavci, dasiravno niso nikdar toliko proizvedli, da bi redili le enega komarja.

Delavci so študirali čas in sezone in napravili so zemljo, da je pričela roditi živež. Delali so ceste, mostove in pomole, pronašli so tajnosti, ki jih vsebujejo rudnine. Kjer so nekdanj bili zaraščeni in neprodorni pragozdi, se danes razprostira žitno polje. Delavci so nalomili kamen, izdelali opeko in zgradili krasne palače. Zgradili so ladje in odpuli v daljni nepoznani svet na nova odkritja. Vedno so delali delavci z umom in rokami, da so zajedači živeli v izobilju in jim ni bilo treba delati.

Vedno in vedno so bili zajedači in njihov sinovi zadovoljni s položajem. In če so delavci rekli, da niso zadovoljni s takim pasjim življenjem, so jih preganjali, sežigali na grmadah in obešali na vislice. Nemogoče je, da bi pero opisalo vse muke in trpljenje delavcev, ki so ga njim prizadeli zajedači. Kedar se delavci niso dali krotiti s praznimi bajkami, so zajedači ukrotili delavce z mečem in ognjem.

Delavci gotovo niso izumili orožja, da bi se rabilo proti njim. Iznašli niso črk in knjig, da bi učitelji pod nadzorstvom zajedačev učili delavcev krivih nauk. Niso napravili zakonov, da bi imeli dvojno pravico: za delavce in zajedače. Delavci niso izumili strojev, da bi delali še težje in več trpeli.

Zdaj se delavci zavedajo in poznajo metodo zajedačev. Delavci s svojim spoznanjem vstvarjajo silo, ki bo strmoglavila prestole in zajedaštvo v človeški družbi. Na razvalinah strmoglavljenega zajedaštva bodo ležali razbiti okovi delavstva,

ako delavci spoznajo svojo moč in se združijo v nepremagljivo silo.

Da se to doseže, se ne smejo delavci boriti drug proti drugemu. Njih boj mora veljati le za jedaštvo. Kadar bodo delavci prišli do tega spoznanja, bo tudi omajano gospodarstvo zajedačev. Zaman se bodo zbirali krog svojega malika — denarja. Zastonj bodo klicali na pomoč svoje kupljene najemnike; njihov glas bo ostal glas vpijočega v puščavi.

Danes se delavcem mogoče zajedači posmehujejo. Delavci ne zmenite se za njih zasmeh. Napočila bo doba, ko bodo morali zajedači in njihov sinovi delati, ako bodo hoteli jesti, oblačiti se in stanovati v človeških stanovanjih. Na svetu bo vse delalo z umom in rokami za dobro vseh. V tej prihodnji človeški družbi se bodo zajedači in njihov sinovi naučili, da kdor hoče živeti, mora delati z rokami ali pa z umom. To bo dober nauk zanje in za delavce za zadoščenje, ker so iztrebili zajedaštvo iz človeške družbe.

Solidarnost izkoriščevalcev.

Neka čudovita nervoznost obvlada moderne gospodarske boje. Komaj smo zabeležili, da so norveški podjetniki izprli nič manj nego okrog 40.000 delavcev; komaj se je posušilo pero, ko so časniki poročali o tem velikanskem norveškem izporu in že so zabeležili zopet nov slučaj, ki nam v drastični luči kaže brezobzirnost organiziranega podjetništva. Na Saškem in v Thuringenu (Nemčija) so izprli 25.000 kovinarskih delavcev. 25.000 delavcev so vrgli takorekoč na cesto. Kaj se je s tem nameravalo, se je čisto odkrito priznavalo.

Malo število delavcev je stopilo v stavko, da si vsaj nekoliko izboljšajo svoj položaj. In izprti delavci naj bi pritisnili na te svoje tovariše ter jih prisilili, da opustijo svoje zahteve. Ali so med 25.000 delavci organizirani ali neorganizirani delavci, ali so socialističnega ali drugega mišljenja, to izkoriščevalcem ne dela mnogo skrbi. Vsi sročijo v takem slučaju na cesto ne glede na to ali so bili »pridni« ali ne, vseh 25.000 delavcev mora eventuelno stradati, samo da se par sto štrajkujočih prisili, da odnehajo od svojih upravičenih zahtev. To seveda ni nikakršen terorizem; nikakšno oškodovanje narodnega gospodarstva; meščansko časopisje o vsem tem molči, ker je tako v interesu kapitalističnih njegovih gospodarjev.

Vedno bolj komplicirani postajajo gospodarski boji, to nam je pokazal izpor na Saškem. Boj se je pričel z majhno stavko nekkih delavcev v kovinarski industriji v Leipzigu, ki so zahtevali nekoliko izboljšanja svojih plač. Druga kategorija delavcev iste industrije se je njihovim zahtevam pridružila. Na to so podjetniki odgovorili s tem, da so izprli 60 odstotkov udeleženi delavskih skupin. Ko ta ukrep ni mogel streti poguma stavkajočih, pa je sklenila zveza kovinarskih industrijalcev za Lipski (Leipzig) okraj, da izpre 60 odstotkov vseli v lipski kovinarski industriji zaposlenih delavcev. In to se je tudi zgodilo, ko je bila zveza nemških kovinarjev izrazila solidarnost s stavkajočimi.

Ali boj je zavzel še širše dimenzije. Kartel saških kovinarskih industrijalcev je sklenil, da proglašajo izpor za celo Saško, ako v Lipskem ne pride do sporazuma. In v Thuringu so se izprli tudi vsi kovinarski delavci, s čimur posega organizacija fabrikantov v spore med posameznimi podjetniki in njihovimi delavci. V Lipskem je bilo 10.000, v Thuringu 15.000 delavcev izprti in nadaljni izpor po celem Saškem v ozadju — tako silno se razvijajo mezdni boji sedanjega časa.

Vsak posamezen teh izkoriščevalcev je sam zase že dosti močan. In vendar se jim je zadelo potrebno, da so se združili. Noben izmed njih ne bi stradal ali bi bil primoran odreči se samo deloma svojim užitek, ako bi stavkajočim kovinarjem dovolil zahtevano zvišanje plač. In vključ temu so se organizirali, da bi povečali svojo moč. Organizacij delavcev, ki se osniva na tedenskih prispevkih, stoji organizacija denarnih vreč nasproti, solidarnost za košček kruha se borečih proletarcev solidarnost izkoriščevalcev.

Tako postajajo boji delavcev za vsakdanji kruh vedno težavnejši. Delavci ne stojijo več posameznemu podjetniku nasproti, ki ga po priliki

lahko iznenadijo in ga ob dobri konjunkturi po kratki stavki lahko premagajo. Izkoriščevalci so od delavcev povzeli način boja in so že davno pozabili ono, da je močni najmočnejši sam. Ako slabotni postajajo v združitvi silni, koliko silnejši postanejo združeni šele tisti, ki so že itak sami silni dovolj! Tako se vedno najbolj najmanjša stavka razvije do gigantskega boja med delavskimi in podjetniškimi organizacijami. In če so pri posameznem podjetniku tu in tam še bila mogoča človeška čutila, pa so pri važnih operacijah fabrikantovskih organizacij, ki jih vodijo neuradni, nastavljeni tajniki, taka sentimentalna čustva in ogibanja čisto izključena. Tu postaja boj neizpros in brezobziren, na stotisoče nedolžnih otrok se izpostavi največji bedi in lakoti, da se sto stavkajočih prisili na kapitulacijo.

Ako so se pa fabrikanti učili od delavcev, pa se morajo zopet delavci učiti od izkoriščevalcev. Napram organizaciji podjetnikov je posamezni delavec še večja ničla nego posameznemu podjetniku nasproti. Pa tudi te majhne delavske organizacije, ki niso preskrbljene z zadostnimi denarnimi sredstvi, so v takih velikanskih bojih brez moči. Samo velike organizacije, v katerih manjka k večjemu prav majhen odstotek delavcev, samo organizacije z visokimi prispevki, ki omogočijo zbirko velikih bojnih skladov, samo take organizacije zamorejo dandanes voditi uspešne boje s podjetniki. Solidarnost izkoriščevalcev bi morala izzvati tudi solidarnost izkoriščenih, solidarnost delavcev. Ako delavci nočejo zabresti v popolno sužnjost, potem jim ne preostaja drugega nego to, da pritegnejo zadnjega moža, pa tudi zadnjo ženo k organizaciji, da se ne strašijo nikakršnih žrtv, samo da so primerno pripravljene na predstoječe gigantske boje in naj se v teh bojih gre potem za pridobitev novih pravih, ali pa za obrambo proti vedno neznosnejši ošabnosti organiziranega podjetništva. Zgled, ki ga dajejo izkoriščevalci s svojimi organizacijami, kliče dosti jasno vsem izkoriščanim: **Pridružite se vsi do zadnjega bojni organizaciji delavcev!**

Takšni boji kakor so v Evropi so tudi v Ameriki. Radi majhnega spora, ki je nastal med delavci z marmorjem in stavbinskimi podjetniki v Chicagi, so stavbinski podjetniki sklenili, da izpro vse stavbinske delavce, da bi drugi delavci pritiskali na delavce z marmorjem, da bi se brezpogojno podali: V stavbinskih unijah so delavci po večini demokratičnega in republikanskega mišljenja, socialisti imajo v njih manjšino. Oholi stavbinski podjetniki niso rekli: Pri zadnjih volitvah si glasoval za naše kandidate, zato te bomo obdržali na delu. Izjavili so odločno: Delavec si in v gospodarskih vprašanjih si z delavci, zato boš šel na cesto, pa če tudi umrješ glado, ker nočeš uplivati na svoje tovariše, da bi lizali palico, ki jih tepe.

Da se infamni načrt stavbinskih podjetnikov ni izvedel do pičice, je povzročilo to, da so stavbinski delavci v Chicagi in v vseh drugih večjih ameriških mestih dobro strokovno organizirani.

Slovenski ameriški delavec spoznaj zlato resnico, da morajo biti delavci vsake stroke dobro organizirani, ako se hočejo na gospodarskem polju meriti s svojimi izkoriščevalci.

Ako nisi organiziran, pridruži se strokovni organizaciji. Ako tvoja stroka še ni organizirana, potem agitiraj, da s svojimi tovariši ustanoviš strokovno organizacijo (unijo). Ako si pa član unije, tedaj je tvoja sveta dolžnost, da privedeš svoje brezbrizne tovariše v organizacijo.

Ako nočeš podleči v tem velikem boju, ki se danes bje med kapitalisti in delavci širom sveta, potem se organiziraj in organiziraj druge proti izkoriščevalcem.

Dopisi.

Iz Goriškega. Železničarske zahteve. Veliko grmenja, pa malo dežja. To je geslo, ki si ga je menda izbral naš parlament in po katerem urejuje svoje delovanje. Ni čudno potem, če so se poslanci večine ravnali po tem geslu tudi glede vprašanja železničarskih zahtev, in to s takim uspehom, da je parlament v tem slučaju prekosil sam sebe. Od zahtevanih 69 milijonov so zlezli na

33 milijonov. To bi še bilo. A od teh 38 milijonov so dobili železničarji samo 21 milijonov in ostalih 17 milijonov je splavalo po vodi. Vlada je nanje kratkoma pozabila, parlamentu se pa ne zdi vredno, da bi se pečal s stvarjo še nadalje. Pozabili pa nismo tega železničarji. V času, ko je vsled neznosne draginje bilo vse drugo uslužbenstvo na delu za izboljšanje svojega gmotnega položaja, sino ostali železničarji mirni. Imeli smo kritični finančni položaj države pred očmi in se zadovoljili z obljubo, da se nam ostalih 17 milijonov v treh letnih rokih izplača. Toda grdo smo plačani za našo potrpežljivost, vsa stvar spi spanje pravičnega. Ker je vse mledovanje pri poslancih večine drž. zbora zastoj, polašča se izprva tako mirnih železničarjev vedno večja nezadovoljnost in pride lahko v kratkem do splošnega pasivnega odpora. Pozivljamo našo strokovno organizacijo, da stori glede 17 milijonske zadeve vse potrebne korake, dokler je mirna rešitev tega vprašanja sploh še mogoča. — Železničarji.

Pragersko. Dne 29. decembra, ko je prožni delavec sodr. Filip Jamer pri ogibi na prestavljališču na Pragerskem kidal sneg, ga je pograbil stroj vlaka štev. 821, ki prihaja ob pol sedmih na Pragersko in ga vlekel 80 metrov s seboj. Prebil mu je lobanjo, prerezal nogo in obe roki. Delavec je bil takoj mrtev. Ker je isti dan močno snežilo in Jamer ni videl in ne slišal prihajati vlak, je vzrok nezgode. Jamer zapušča vdovo brez otrok. Bil je zvest sodrug železničarske organizacije več let in bode ostal vsem v blagem spominu.

Domače vesti.

Predloga o lokalnih železnicah. Vlada je končno vendar predložila že tako dolgo obetano predlogo o lokalnih železnicah. V zakonskem načrtu je navedenih 94 novih železniških prog v skupni dolžini 2100 kilometrov z založno glavnico 437 milijonov kron. Državno pospeševanje se ima izvršiti pri 49 železnicah potom zagotovila državnega jamstva čistih dohodkov za obrestovanje prednostne glavnice. 31 železnic ima dobivati državne podpore, 14 prog pa zgradi država po večini na svoje stroške.

1. Med progami z državnim jamstvom so na jugu sledeče: Gorica—Červinjan, Šmohor—Kočane (Kötschach), Celovec—Velikovec, Gleisdorf—Hartberg (Štajersko).

2. Med progami z državnimi podporami so sledeče: Feldbach—Gleichenberg—Radgona, Lutomer—Ormož, Občina—Sežana.

3. Na lasten račun zgradi država med drugimi sledeče proge: Občina—Herpelje-Kozina, Zader—Benkovic, Domžale—Blagovice, Polzela—Braslovče—Motnik, Sucurac—Trogir, Sv. Lucija ob Soči—Tolmin.

Skupna svota državne pomoči za vse tri skupine bi znašala okoli 287 milijonov kron.

Priporočamo vsem železničarjem, da si naroče »Slovenski Ilustrovani Tednik«, ki je jako zanimiv, zabaven in poučen list s slikami. Opozorjamo na oglas.

Inozemstvo.

Sodrug Fournière umrl. Dne 6. t. m. je umrl v Parizu sodrug Josip Evgen Fournière, šele šestindeset let star. Fournière je izhajal iz delavskega stanu, pa se je z lastno silo povzpel zelo visoko. Po poklicu je bil dragotinar in je postal v svoji obrti pravi umetnik. Pozneje pa je bil tiskarniški korektor. Leta 1894. je bil izvoljen v pariški občinski svet in je ostal štiri leta njega član. Tedaj, leta 1898., je bil izvoljen v državni zbor. Ta mandat mu je ostal do leta 1902. Potem je bil pri zadnjih volitvah zopet izvoljen za poslanca.

Fournière je že v mladih letih prišel v socialistično gibanje in je okusil zlasti kapitalistične družbe tudi v ječi. Leta 1892. so mu namreč zaradi neke stavke prisodili osemnajst mesecev.

Fournière, ki je bil nenavadno nadarjen, je užival v stranki in izven nje velik ugled. Na glasu je bil kot izvrsten govornik in kot dober pisatelj. Znanstveno »Revue Socialiste« je vodil do svoje smrti, sodeloval je pri mnogih socialističnih listih in je spisal tudi več knjig.

Zaradi svoje umetnosti je postal profesor na Conservatoire national des Arts et Metiers in predavatelj na pariški tehnik. Sploh je bil v umetniškem svetu zelo znan in spoštovan.

Tehnični pregled.

Železnica čez Ande. Iz Londona se poroča: Na zadnji seji britanskega zavoda inženirjev je Brodie Haldane Heuderson poročal o velikanskih tehničnih težkočah, ki so jih morali inženirji premagati pri gradnji pred kratkim dogotovljene železnice čez Ande, ter o zanimivem načinu, kako je tehnika izvršila svojo nalogo. Železnica vodi iz Mentoze v Argentini do Santa Rosa de los Andes v Čili. Kmalu se je izkazalo, da navadna železnica ne bo zadostovala za velikanske strmine. Vsled tega se je zgradilo železnico z mešanim obratom. Moralo se je vriniti celo vrsto oddelkov kot zobotirno železnico. Na argentinski strani je na ta način nastalo sedem različnih zobotirnih prog v skupni dolžini 15 kilometrov, na čilenski strani pa šest takih oddelkov v dolžini 22 kilometrov. Največja strmina je 1:12^{1/2}. Na ta način se vzpenja železnica do svoje najvišje točke, do takozvanega »prerova na vrhuncu«, kjer doseže na Uspallatskem prelazu višino 10.521 čevljev. S tem pa prekosi Gothardsko železnico na nje najvišji točki za celih 6700 čevljev. Skozi kordiljersko skalovje se je moralo vrtati celo vrsto predorov. Po dovršitvi železnice so obstajale težkoče v nabavi za dvojni obrat pripravnih lokomotiv. Po dolgotrajnih poskusih se je uvedlo dve novi posebni vrsti lokomotiv, ki lahko vozijo na navadni, kakor tudi na zobotirni prog. En model teh lokomotiv, ki jih je britanska železniško gradbena družba uvedla v argentinsko-čilenski promet, se je zgradilo v Nemčiji.

Največji most na svetu. Med mesti Njujork in Njujersej, ki ju loči približno kilometer široki Iudzonski (izg. hedznski) zaliv in ki sta bili doslej v medsebojni zvezi je potom prevoznih čolnov, bosta železnici Njuhaven- in Pennsylvania-družbe z državno pomočjo zgradili velikanski viseč most, o katerem podaja »Nature« nekatere podrobnosti. Ogromni most bo zgrajen v naravnost fantastičnih merah: skupna dolžina bo znašala 4850 metrov, katerih pride 2538 na most sam, ostanek pa na dovoze. Srednji lok bo 878 metrov širok; njega stebri se bodo dvigali 166 nad vodno površino. Most bo visel 52 metrov nad vodo. Preko njega bodo vodili štirje srednji železniški tiri, dva za podzemsko in dva za navadno železnico. Poleg tega pa bo na vsaki strani tirov enajst metrov širok prostor za cestno železnico iz Njujerseja in drug iz Njujorka, in končno 2 in pol metra širok trotoar (pot za osebe). Vsi ti različni tiri bodo položeni v enaki višini. Skupna širina mostu bo znašala 62 metrov. Most sam pa bo pokrival ploskev preko devet hektarjev. Čas za zgradbo je proračunan na štiri leta, stroški pa na okroglo 168 milijonov mark (okoli 198 milijonov kron). Drugi veliki mostovi so: »Wiesenviadukt« v Švici s 3150 metri, Ohajski most v Ameriki (Cairo, Illinois) s 3200 metri in Tayski most v Škotski s 3287 metri dolžine.

Socialni pregled.

Centrala za stavkovno zavarovanje v Nemčiji. 12. decembra l. l. se je ustanovila centrala nemških delodajalskih zvez za stavkovno zavarovanje. Z združitvijo glavnega vodstva in društva nemških delodajalskih zvez je bila prosta pot tudi za to napravo. Stavkovno zavarovalne organizacije, ki so bile podrejene omenjenima zvezama, so torej združene. Tej združitvi so takoj pristopile zveze in odškodninske družbe, ki imajo zaposlenih 765.000 delavcev in z mezno svoto 704 milijone mark. Podjetniško glasilo »Der Arbeitgeber« trdi, da ima združitve v svrhu stavkovnega zavarovanja samo socialne in socialno politične namene. Nadalje izraža list upanje, da bo centralno združeno stavkovno zavarovanje nemških delodajalskih zvez za podjetnike »močno obrambno orožje proti napadom delavstva na postojanke delodajalcev«. — Naravnost smešno je hinavstvo, ki ga uganja ta gospoda. Delavstvo pa iz tega raz-

vidi, česa mu manjka, in kako lahko izrabí svojo moč.

Krščansko socialna delavska društva delujejo »samo za interese delodajalcev! Tako je namreč dobesedno čitati v pismu **krščanskega delavskega društva Annaberg**. Pismo, ki je prišlo v posest bratskega lista »Arbeiterwille«, se glasi:

Krščansko delavsko izobraževalno društvo »Sloga« (Centrala v Št. Hipolitu, skupina Annaberg).

Velemenjeni gospod!

Delavec Avgust Filzwieser, ki je bil zaposlen na Vašem gospodarstvu v Gössingu, je bil dne 22. novembra t. l. odpuščten iz Vaše službe. Kakor navaja Filzwieser, si le-ta ni svest, da bi bil pri svojem delu storil kako krivdo, temveč je vzrok njegovega odpusta agitatorično delovanje za krščansko delavsko društvo!

Ker pa je to organizacijo smatrati kot protitež proti socialno demokratičnemu stremljenju, in ker le-ta organizacija deluje samo za interese delodajalca, torej skuša omejevati od socialno-demokratične strani stavljene neopravičene mezdne zahteve in draginjske stavke, prosi podpisano krščansko delavsko društvo Vaše blagorodje prav vljudno za zopetni sprejem delavca Avgusta Filzwieserja v Vašo službo in na njegovo prejšnje mesto.

Nadalje bi še bilo pripomniti, da imajo krščanski delavci vsak mesec svoja društvena zborovanja v krčmi Obergössing, kar je tudi za tamšnjega najemnika velike koristi. V nadeji, da se bo Vaše blagorodje oziralo na našo prošnjo za našega člana Avgusta Filzwieserja, prosi najudanejšje krščansko delavsko izobraževalno društvo »Sloga« v Annabergu, Nižjeavstrijsko.

Annaberg, 2. decembra 1913.

Ivan Tesar, zapisnikar; Anton Hochmuth, predsednik; Peter Pfasser, blagajnik; dr. Lambert Studeny, prezes.

To je pa zares dosti jasno. Prav čedna družba je to. »Izobraževalno« društvo, ki deluje samo v korist podjetnikov in ima namen — ne izobraževati delavce, pač pa ustvarjati krumirje. Poskrbelo se bo, da o tem pismu zvedo najširši krogi delavstva!

Kapitalistična koncentracija. Akcijska družba **Krupp** je objavila svoje poročilo za zadružno dobo 1912/1913. Iz tega poročila je razvidno, da ima Krupp v svojem podjetju uslužbenih nič manj kot **77.000** delavcev in uradnikov.

Čistega dobička je imela družba v tej dobi čedno svotico **77 milijonov 378.000 kron**. Napram 62 milijonom v prejšnjem letu. Dosegla je torej 14 milijonov več. Ta dobiček so povzročila velika militaristična naročila v poročilnem letu, ker so vse države zvišale izdatke za oboroževanje.

Od teh 77 milijonov dobička pa se razdeli med akcionarje nič manj kot okroglo 54 milijonov kron 14odstotne dividende.

Iz tega je razvidno, da imajo od krvavega človeškega klanja in oboroženega miru korist samo nekateri.

Kdo bi še trdil, da se prerokovanje Karla Marksa o koncentraciji kapitala ne izpolnjuje?

Socialistični mučeniki v Nemčiji. Nemški bratski listi so pred kratkim priobčili statistiko obsoj in glob socialističnih agitatorjev od leta 1900 do 1910. Le-ti niso storili nič drugega, nego to, da so delovali za socialistično idejo in osvoboditev delavskega razreda. Iz te statistike posnemamo grozne številke, ki kažejo, da so bili sodrugi obsojeni vsega skupaj v teh desetih letih na **1301 leto in 3 mesece ječe in 555.934 mark globe**.

Tem številkam ni treba ničesar dodajati, ker dovolj jasno kažejo, koliko morajo delavci pretrpeti za svoje ideje in prepričanje. Vse to pa kapitalistični sodrugi še ne zadostuje. Hoče imeti še posebne zakone, s katerimi bi se moglo socialiste še hujše preganjati.

Raznoterosti.

Večje železniške nezgode v letu 1913.

25. junija: železniška nezgoda pri Ottawi na kanadski pacifiški železnici; 15 oseb mrtvih, mnogo ranjenih.

12. julija: trčenje dveh električnih železniških voz med Irunom in San Sebastianom; 8 mrtvih, 40 ranjenih.

13. julija: trčenje dveh vlakov pri Sos Angelesu; 12 mrtvih, 50 ranjenih.

26. julija: danski ekspresni vlak skočil s tira; 16 mrtvih, mnogo ranjenih.

2. septembra: železniška nezgoda na Njuhavenski železnici (Severna Amerika); 21 mrtvih, 50 ranjenih.

3. septembra: trčenje dveh vlakov pri Aisgillu (Anglija); 14 oseb mrtvih, 12 ranjenih.

18. septembra: nezgoda na cestni železnici pri Nici; 19 oseb mrtvih.

29. septembra: vlak skočil s tira pri Sosijki (Rusija); 35 mrtvih, 50 ranjenih.

20. oktobra: porušil se je most čez Mississippi in z vojaškim vlakom vred padel v reko; 30 mož ponesrečenih, mnogo ranjenih.

4. novembra: trčenje in požar vlaka pri Melnu (Francija); 40 mrtvih, mnogo ranjenih.

29. novembra: trčenje vlakov pri Ceccari (Italija); 6 mrtvih, 20 ranjenih.

15. decembra: porušil se je železniški predor na Saksonskem; 9 mrtvih, 15 ranjenih.

Pokojni sodrug August Bebel je nekoč debatiral z glasovitim duhovnom, kateri je bil vodja katoliškega centra v nemškem parlamentu. Debata je trajala več dni. Končno je duhoven zahteval, da mu Bebel razloži, kako bo v podrobnosti izgledala bodoča socialistična družba. Bebel je odgovoril, da socialisti danes ne morejo odgovoriti na to vprašanje, ker podrobnosti socialistične družbe zavisijo od bodočih razmer; socialisti pa ne marajo biti preroki, da bi podrobno slikali stvari, ki pridejo za nami. Duhoven se je razkoračil na ta odgovor in z velikim hrupom je nadaljeval: »Vi socialisti torej priznavate, da nič ne znate o bodoči socialistični družbi, a kljub temu silite milijone delavcev v to družbo. Vi zavajate milijone ljudi v svet, kateri vam je nepoznan.« Bebel se je mirno obrnil proti duhovnu rekoč, da mu naj opiše podrobnosti, ki se gode v nebesih. Duhoven se je zdrznil. Odgovoril je plašno, da noben živ človek ne ve, kako je v nebesih in da edino bog to ve. Nato je odgovoril Bebel: »Vi duhovni torej priznate, da nič ne znate o nebesih, a kljub temu silite milijone ljudi, da morajo verovati v nebesa.« Debata je bila končana.

10 najnovjših iznajdb sedanjega časa. Neka ameriška revija je letošnje poletje razpisala vprašanje, katere so desetere najvažnejše iznajdbe našega časa in za najboljšo odgovore s primerno utemeljitvijo določila zelo visoke nagrade. Došle odgovore je presodila posebna komisija najboljših strokovnjakov in prisodila prvo nagrado Williamu Wymanu iz Washingtona. On je naštel teh-le 10 iznajdb v zadnjih 25 letih: 1. Električna peč, iznajdena leta 1889., katere visoka temperatura dosega najznatnejše natur. moči. S pomočjo elek. peči je mogoče na umeten način proizvajati nekatere drage kamene, glavno pa je, da je ta iznajdba do temelja preosnovala jekleno industrijo. 2. Parna turbina iz leta 1894., ki je prinesla izredne uspehe v porabi pare in potrebuje manj prostora nego prejšnji parni stroji. 3. Avtomobil iz leta 1890., ki je v transportni industriji povzročil velike izpremembe. 4. Kinematograf, ki ga je leta 1893. iznašel Edison. Kinematograf ni samo važen činitelj za izobrazbo ljudskega okusa, marveč postaja ena najznatnejših šolskih naprav, ki bo otroke rešila suhoparnega pouka iz knjig in omogočila živ nazorni nauk. 5. Brezžični brzojav iz leta 1900., plod dolgotrajnih del Italijana Markonija in Francoza Branlyja. Uspehi in pomen te iznajdbe so tako jasni, da jih ni treba še-le utemeljevati. 6. Aeroplan iz leta 1906., ki je izpolnil stoletne sanje človeštva. 7. »Cynuracija« kovin, ki vsebuje srebro: bila je objavljena leta 1890. in je obogatila svet. 8. Lino-typni stroji, ki je tiskarsko umetnost, ki je še izza Guttenbergovih časov temeljila na isti ideji, skozi in skozi izpremenil. 9. Električni transformatorji, ki jih je leta 1888. iznašel Nikola Tesla in ki omogočujejo napeljavo električnih tokov na velike daljave. 10. Električno varenje, katero je iznašel Elihu Thomson; ta tehnična metoda je kovaško umetnost postavila na čisto novo podlago. — Večina drugih tekmovalcev je navedla te-le iz-

najdbe kot najvožnejše: 1. Brezžični brzojav. 2. Aeroplan. 3. X-žarki. 4. Avtomobil. 5. Kinematograf. 6. Železobetonski. 7. Fonograf. 8. Električna žarnica. 9. Mlatilna turbina. 10. Električni tramvaj. Največ glasov, t. j. 97 odstotkov, je dobil brezžični brzojav; aeroplan in x-žarki 75 odstotkov, avtomobil in kinematograf 65 odstotkov; glede drugih iznajdb se glasovi močno cepijo.

Delavcu nesocialistu. Zakaj naj se za socializem agitira neumorno in vztrajno? Najmodrejši in najboljši ljudje širom sveta so se izrekli v prilog socializmu. Storili so še mnogo več. Izjavili so, da napredek civilizacije zahteva nov družabni red po socialističnem načrtu, da je današnji družabni red gnil in da razpada.

Prijatelj, družabni in moralni propad lahko vidiš vsepovsod. Mogoče priznaš, da smo ob robu družabnega propada?

Naš politični red ni več v soglasju z našim industrijalnim redom. Kajti povsod vidimo zločine, bolezni, smrt in dekadenco. Mi ne moremo nazadovati v industriji, lahko pa napredujemo v politiki. Zakaj bi ne storili tega?

Da, prijatelj, ti priznaš, da mora človeška družba propasti, ako ne zvršimo tega? Tisoči in tisoči priznavajo, kar priznavaš ti. Vendar pa stojiš izven socialistične organizacije, kakor da bi bili socialisti nekaj zvanrednega, tujega, ki prinašajo človeštvu gorje, bedo in nesrečo.

Prijatelj, kaj te odtujaje socialističnim vrstam? Kaj vpliva na te, da ne proglašiš resnice za resnico in krivice za krivice? Ali nisi mar svoboden?

Zakaj se bojiš obiskati zborovanja socialistov, ki se vrše vedno pri odprtih vratih, ker socialisti nimajo ničesar prikrivati na svojih sestankih in zborovanjih? Zakaj se bojiš, da bi te nesocialistični višji videli v družbi socialistov?

Prijatelj ti ne veš zakaj, ali tvoji socialistični prijatelji ti vedo. Ti mogoče dvomiš o tem, da bi socialisti vedeli, zakaj se jih ogiblješ.

Da ne prihajaš med socialiste, so krivi predsodki, dostikrat osebno sovraštvo, ki nima nič opraviti z bojem za osvoboditev delavstva iz kapitalistične sužnosti. Tega so krive duševne verige, v katere si vkovan, ne da bi jih opazil.

Prijatelj, ti nisi svoboden! Ako hočeš biti svoboden, moraš razbiti duševne verige, tvoj duh mora biti prost predsodkov.

Misli in zopet misli, misli o vsem in pretresuj vse stvarno, pa bodo razbite tvoje duševne verige... in postal boš socialist.

Iz organizacije.

Naznanilo upravnštva. (Stavbinski sklad železničarskega doma.) Prosimo, da se od **1. januarja 1914** naprej vse zneske za **stavbinski sklad železničarskega doma**, kakor so 3-vinarski prispevki, članski prispevki po 50 vin., darila, ustanovnice, pospeševalnice posojila itd. vplaga s posebnimi poštnimi položnicami, ter ločeno obračuna s centralo, ker je v ta namen otvoren poseben čekovni račun pri c. kr. poštni hranilnici.

V blagajniški knjigi se teh zneskov naj ne vpiše med izdatnimi postavki za centralo, temveč na koncu strani za izdatke.

Da se izogne pomotam ali napačnim vključbam, opozarjamo posebej na to, da se je od 1. januarja t. l. pri poštni hranilnici otvoril **lasten čekovni račun (št. 6605)** ter, da ima »Železničarski dom« posebno upravo. **Upravništvo.**

Ljubljana. Člane se pozivlja, da prinesejo svoje članske izkaznice in knjižice v svrhu revizije v pisarno krajevne skupine. Isti, ki so zaostali s svojimi prispevki, naj jih čimprej poravnajo, da ne izgubijo svojih pravic.

Poročila o shodih.

Ljubljana. Železničarski shod v nedeljo, dne 4. t. m. se je vršil v »Mestnem domu« in je bil prav dobro obiskan. Od vseh strani so prišli železničarji ter popolnoma napolnili veliko dvorano Mestnega doma ter željno pričakovali otvoritve. Ob pol 11. je sodr. Petrič v imenu sklicateljev otvoril po običajnem nagovoru shod, naznanil dnevni red, ter prosil zborovalce, da predlagajo predsedstvo shoda. Soglasno so bili na to izvolje-

ni v predsedstvo sodrugi Petrič, Škerjanec in Čeč.

Sodr. Petrič se je v imenu izvoljenih zahvalil za izkazano zaupanje, pozdravil je poslanca sodr. Tomschika ter mu podal besedo k dnevnemu redu: 38milijonski predlog in njegova izvršitev. Drž. poslanec sodr. Tomschik, ob nastopu burno pozdravljen, je izvajal približno sledeče:

Pred vsem moram popraviti, da 38milijonski predlog pravzaprav ni moj predlog, temveč da je plod kompromisa, katerega so sklenile stranke v državnem zboru. Leta 1911., ko so namreč postale železničarske zahteve pereče, je bilo vloženih več predlogov z zahtevo, da se takoj rešijo. Krščanski socialci so zahtevali v pokritje predlaganih zahtev 65 milijonov kron in naš predlog se je glasil na 69 milijonov kron, ker je bil posledica natančnega proračuna in smo potom tega dognali, da je ta svota neobhodno potrebna, če naj se rešijo le najmanjše zahteve železničarjev in če naj potem nastane vsaj pri teh uslužbencih države za nekaj let mir. Vlada pa je seveda takoj vložila svoj veto in njeni zastopniki so bili zaradi visoke svote vsi iz sebe, češ, da bi država ne bi mogla utrpeti takih bremen. Kakor pri vsaki priliki, so tudi sedaj meščanski poslanci takoj pritrdili vladnim argumentom in pozabili na svoje obljube železničarjem.

Predlogi so bili izročeni finančnemu odseku in tu smo se morali pogajati z meščanskimi poslanci, da vsaj nekaj rešimo za železničarje. Plod teh pogajanj je znani 38milijonski predlog, ki je bil soglasno sprejet, ki pa še do danes ni rešen, kajti tudi to soglasno izraženo voljo parlamenta ni upoštevala vlada, pač pa je izjavila, da bo izplačala 21 milijonov kron in to vsoto porabila za najnujnejše zahteve. S to izjavo seveda nismo mogli biti nikakor zadovoljni in gotovo vam je iz časopisa znano, da smo ponovno zahtevali, da se primanjkljaj 17 milijonov vpostavi v državni proračun. Naš trud pa je bil brezuspešen, kajti meščanski demagogi so naše predloge konsekventno odklanjali in s tem dajali vladi potuho. Vlada je med tem baje porazdelila dovoljenih 21 milijonov, vsaj tako so trobili v svet tisti meščanski listi, ki se maste iz dispozicijskih jasl. Nam se objavljena porazdelitev ni zdela posebno verjetna, tem manj, ker so nam iz vseh krajev in koncev prihajale pritožbe o vnebovpijočih krivicah, ki se gode državnim železničarjem. Pozvali smo torej vlado na odgovor in zahtevali v pododseku odseka za državne nastavlence, da vlada predloži natančen račun o izdatkih, ki so baje zboljšali gmotni položaj železniških delavcev in nastavljenčev. Ker se je vlada temu protivila, ji je bila izrečena v pododseku soglasno graja in člani pododseka so odložili svoje mandate. Med tem pa je vlada spoznala nevarno igro, ki jo je igrala in zapustila je svoje principijelno stališče ter izjavila, da bo vso zadevo še enkrat študirala. Odločila se je tudi, da bo izdala še 15 milijonov kron, toda v obrokih, porazdeljenih na tri leta. Tudi od zboljševanja na obroke ne pričakujemo več pravičnosti, kakor smo jo občudovali pri razdelitvi 21 milijonov in gledali bomo tudi v bodoče vse delovanje vlade s tistim nezaupanjem, ki se nam zdi povsem utemeljeno.

Eno je pri vsem tem gotovo in sicer, da bi si vlada nikdar ne dovoljevala takega izzivalnega početja, če bi ji vedno ne stali ob strani meščanski poslanci, pripravljeni jo ščititi in zagovarjati. Vlada si pa tudi ne bi dovoljevala takega norčevanja, če bi ji železničarji sami ne dajali povoda zato s tem, da se trgajo in cepijo na vse konce. Saj imamo vendar dan na dan priliko opazovati razne deputacije, ki pritiskajo kljuko po ministrstvu, in ušesa nas že bole vsled lepih poročil, ki jih potem vse te deputacije trosijo v svet. V resnici se pa s takimi deputacijami ne doseže nič drugega, kakor da se kaže vladi neevidnost in nesloga, ki vlada med železničarji in to potem izrablja vlada sebi v korist in na škodo železničarjev. Mnenje posameznih kategorij, da bodo preje kaj zase dosegle, če se odcepijo od celote, je povsem napačno in skrajni čas je, da železničarji brez razlike narodnosti, vere in kategorije spoznajo potrebo skupnega nastopa napram skupnemu in dobro organiziranemu nasprotniku.

Končno je še sodr. Tomschik omenil nekatera izboljšanja, ki jih namerava uveljaviti za prvi hip ministrstvo in dodal, da bo organizacija to izboljšanje natančno zasledovala, pred vsem pa pravi, je dolžnost organizacije, preprečiti vsa nadaljna poslabšanja, katerih je itak že preveč, kajti nikakor ne gre z eno roko dajati in z drugo v dvojni meri jemati, kakor je vlada to doslej prakticirala.

Živahno odobravanje je sledilo govornikovim izvajanjem.

Sodrug Kopač je na to, z ozirom na pozno uro, v kratkih potezih predstavil referat sodr. Tomschika na slovenski jezik, kar so navzoči z odobravanjem vzeli na znanje.

Pri drugi točki dnevnega reda je dal sodr. Petrič sledečo resolucijo na glasovanje:

Resolucija.

Dne 4. januarja 1914 v veliki dvorani »Mestnega doma« na javnem železničarskem shodu zbrani železničarji vseh kategorij jemljejo poročilo drž. poslanca sodruga Tomschika na znanje.

Posebno obsojajo zavlačevalno taktiko vlade napram priznani opravičenim zahtevam železniškega osebja, tako kakor tudi nastop njenih zastopnikov v pododseku odseka za državne nastavlence, ker so ravno s tem nastopom pritrtili nmenju železničarjev, da so vsa razupita izboljšanja le pesek v oči javnosti.

Zbrani poudarjajo odločno in ponosno, da preje med osebjem ne bo miru, dokler niso ugodno rešene vse zahteve, obenem pa tudi priznavajo, da je glavni vzrok neizvršenih zahtev poleg drugih krivcev v glavnem nezavest one velike množice železničarjev, ki še vedno išče pomoč v žalih organizacijah.

Velk del krivde pa pripada brezdvomno meščanskim poslancem in med temi **vsem slovenskim poslancem liberalnega in klerikalnega kalibra** in jim vsled tega izreka današnji shod ogorčenje in nezaupanje.

Nasprotno pa priznava shod, da so soc. demokratični poslanci vedno vestno vršili svojo dolžnost in jim vsled tega izreka popolno zaupanje in poziva sodruga Tomschika in Müllerja, da interese železničarjev tudi v bodoče tako vztrajno zastopata kakor doslej.

Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Predsednik je nato zaključil lepi, nad vse pričakovanje uspeli shod s pozivom, da navzoči ne pozabijo lepih naukov poročevalcev in da z vztrajno agitacijo poskrbe za čim močnejše ojačenje svoje strokovne organizacije, ki je edina zaščitnica njih koristi. Ker so bili na shodu poleg ljubljanskih železničarjev prisotni tudi železničarji vseh kranjskih prog in postaj, je pričakovati, da bo ta shod obrodil obilo sadu v korist železničarjem. P.

Trst. V pondeljek, 5. t. m. se je vršil v Delavskem domu zelo dobro obiskan železničarski shod, ki ga je posetilo okoli tisoč oseb. Ob otvoritvi shoda je sklicatelj naznanil, da se je s priporočeni pismi uljudno povabilo tudi poslanca dr. Rybara in dr. Gregorina na ta shod, kjer bi lahko kaj poročala o svojem delovanju »za železničarje«. Kakor pa se je videlo, teh gospodov ni bilo na shod. Slišati je bilo medklice, da sta se zbala tovarišev poslancev sodr. Tomschika, Pittonija in Olive.

Po izvolitvi predsedstva se je podelilo besedo sodr. Tomschiku, ki je bil vsestransko živahno pozdravljen. Govornik je jasno in temeljito orisal križev pot železničarskih zahtev v parlamentu ter po zaslugi ožigosal postopanje meščanskih poslancev in vlade, ki so igrali frivolno igro z usodo železničarjev.

Nato je opisal »izboljšanja«, ki so jih po milosti železniškega ministrstva postali deležni državni železničarji, zlasti pa delavci. Navajal je zloglasno regulacijo plač in dopustov. Vseskozi se je delavcem mnogo poslabšalo z ozirom na plače in delovni red. Najbolj pa se je osleparilo delavce z dopusti. Ministrstvo se sklicuje na dopuste kot na veliko socialno delo, a na drugi strani pa je skušalo tudi tu profitirati. Da starim delavcem ni treba dati šestdnevnega dopusta, se jih je imenovalo stalnim šele od leta 1905 naprej, tudi če so imeli že dvajset let službe. Na ta način se jim je pri-

krajšalo šestdnevni dopust, ki jim pritiče po desetletni službi, za cele tri dni, ki se ga pa daje tudi šele po petletni službi v »stalnem« razmerju. O regulaciji plač pa nima nihče drugi koristi, kot železniška uprava, ki je pri tem napravila lep dobiček. Da se je svoječasno »dovoljenih« 21 milijonov kron v resnici porabilo za železničarje, je zelo dvomljivo. Na eni strani se je dovolilo, oziroma »dalo« železničarjem 21 milijonov kron, dočim dobivajo le-ti pravzaprav še manj, nego pred »regulacijo«.

Ko je pa radi dolžnih 17 milijonov kron vladi že tekla voda v grlo, in to vsled vztrajanja naših poslancev na izvedbi tega predloga, je vlada napravila kravjo kupčijo z meščanskimi poslanci in obljubila železničarjem 15 milijonov na obroke. Da si tudi pri tej kupčiji mnogo »prihrani«, je umevno. Vrhutega pa je hotela vlada s tem pridobiti časa. Naši poslanci so odločno zahtevali od vlade, da predloži račun o izboljšanjih za železničarje. Tega pa vlada noče storiti, ker se boji ogorčenja prizadetih.

Nazadnje omenja govornik, da se gre sedaj v prvi vrsti zato, da se odpravi poslabšanja, ki jih je železn. uprava izvedla, in šele potem se more misliti na nove pridobitve. V to svrhu pa je potrebno, da se vsi železničarji pridružijo naši organizaciji, ker čim večja bo njih moč, tem več bodo dosegli. Buren aplavz je sledil govornikovim izvajanjem, katerim so navzoči skozinsko pazno sledili.

Nato je sodr. Kopač v slovenskem jeziku podal v jedrnatih obliki izvajanja sodruga Tomschika. Ob tej priliki je omenil, da si gospoda dr. Rybár in dr. Gregorin nista upala priti na ta shod, ker sta se bala obračuna.

Mnogo lažje je seveda blatiti nasprotnike na sestankih pri zaprtih vratih, nego pred zbranim občinstvom podajati stvaren račun o svojem delovanju »za blagor ljudstva in domovine«.

Po kratki resoluciji se je soglasno sprejelo sledečo **resolucijo**:

Dne 5. januarja 1914 v Delavskem domu v Trstu zbrani železničarji odobrujejo sklep zaupniške konference z dne 15. in 16. novembra 1913 ter potom koaliranih organizacij železniškemu ministrstvu predložene zahteve, zlasti za uvedbo dveletne avtomatike za sluge in določitev minimalne plače 2000 kron; napredovalne roke za delavce na 2, 2 in pol in 3 leta z 20 vin.; odpravo poslabšanj ter popolno izvedbo vseh v 38milijonskem predlogu zadržanih izboljšanj sploh, ki jih smatrajo izredno važnim. Zborovanje protestira najodločnejše proti zavlačevalni taktiki in neodkritosti železniškega ministrstva v zadevi izboljšanj, ter pozivlja železniško ministrstvo, da jasno in odkrito pove železničarjem, pri čem so in kaj imajo pričakovati. Zbrani protestirajo najodločnejše proti že izvedenim in še nameravanim poslabšanjem. **Ce bi se to izkoriščevalno politiko takoj ne ustavilo, je edinole železniško ministrstvo odgovorno za obrambni boj železničarjev, ki bo nastal in se vodil z najskrajnejšimi sredstvi.** Organizirani železničarji bodo ljudstvu pojasnili, frivolno igro, ki se jo igra z železničarskimi interesi in vsak pravicoljuben človek bo na strani bojujočih železničarjev.

Pragersko. Dne 28. novembra m. l. se je vršil na Pragerskem v gostilni Kos shod progovzdrževalnih delavcev po § 2, na katerem je sodr. Pičin pojasnil položaj, v katerem se nahajajo ti delavci, ter pomen železničarske organizacije. Po končanem govoru so sklenili delavci 13 točk, katere so odposlali potem delavskemu odborniku sodrugu Sveru, naj isti na prihodnji seji sekcije Maribor zastopa. Seja se je vršila dne 5. decembra l. l. Na seji je delavski odbornik z vso energijo zastopal točke, ki smo mu jih poslali, ter mu ni bilo mogoče rešiti več kakor samo eno točko in sicer, da se preloži začetek dela od 6. ure zjutraj na 7. uro zjutraj. Drugih točk sekcijiški šef ni mogel dovoliti ter bode moral delavski odbor rešiti šele na seji na Dunaju, kadar bode sklicana od direktcije. Torej nekaj so le dosegli. Če bodo delavci močno organizirani, potem bode mogoče tudi njih zastopnikom več doseči. Torej vam kličemo: Vstopite vsi do zadnjega v vašo bojno organizacijo, da bode mogoče doseči zaželjeni cilj.

Govorilo je na to še več sodrugov. Na tem shodu se je vpisalo 18 delavcev kot člane.

VRŠIJO SE SLEDEČI SHODI:

Na Pragerskem, dne 16. januarja t. l.

V Ptuj, dne 17. januarja t. l., ob 7. uri zvečer občni zbor v Peserlovi gostilni, Gosposka ulica 17.

V Poljčanah, dne 18. januarja t. l. ob 4. uri popoldne železničarski shod z dnevnim redom: 1. Namen organizacije; 2. delovni red za prožne delavce; 3. volitev predsednika, blagajnika in kontrole.

V Zidanem moštu, dne 19. januarja t. l. zvečer, občni zbor z običajnim dnevnim redom.

V Ljubljani, dne 20. t. m. ob 1. uri popoldne konferenca prožnih obhodnikov južne in državne železnice v Petričevi gostilni, Resljeva cesta 22.

V Trstu, dne 21. t. m. ob 8. uri zvečer, seja vseh odborov tržaških krajevnih skupin, v železničarskem tajništvu.

Vsebina štev. 1. z dne 8. januarja 1914.

Članki: Novo leto, Obzor, Panama Dlugosz-Stapinski, Socialno zavarovanje, Iz krogov prožnih vravnalcev, Vporaba 15 milijonov za železničarje, Državnoželezniško gospodarstvo.

Listek: Civilna lista.

Dopisi: Trst, drž. žel. Iz Pulja, Divača, Pragersko, Jesenice.

Domače vesti: Petindvajset let (od Hainfeldskega strankinega zbora), Proračunski provizorij.

Inozemstvo: Strokovno gibanje železničarjev v Bolgarski, Velik uspeh socialne demokracije v Bolgarski, Železnica na Izlandiji.

Iz okrožnic in uradnih listov: Št. 498. Vožne ugodnosti za delavce južne železnice, Brzovlakovna premija za prožne obhodnike drž. žel.

Socialni pregled: Ljubljanski občinski svet za brezposelne, Vladne reforme za državnoželezniško osebje.

Tehnični pregled: Brezžični brzovojav na vlaku, Načrt brzovozne železnice Dunaj—Brno.

Raznoterosti: Davek na žganje, Lestvica tatvine, Po božji milosti, Nenavadno sredstvo zoper pijančevanje, Klerikalizem v Avstriji.

Iz organizacije.

Poročila o shodih: Gorica I, Borovnica, Trst.

Književnost: Žepni koledar 1914, Italijansčina za Slovence.

Naznanila: Volitve v lokalne komisije obratne bolniške blagajne drž. žel.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač, Tiska Učiteljska tiskarna* v Ljubljani.

Kavarna „Unione“

TRST

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca.

Napitnina je odpravljena.

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Koder prebivajo Slovenci, povsod je razširjen Slov. Ilustrovani Tednik.

Vsakdo ga rad čita. Naročite si ga in pridobivate mu novih naročnikov

Želodčna tinktura

lekarnarja Piccolija v Ljubljani krepi želodec, pospešuje prebavo in je odvajalna. 1 steklenica velja 20 vinarjev.

Naročila sprejema

Lekarna G. Piccoli, Ljubljana.